

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-191/14-C

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola waldorfská a mateřská škola České Budějovice o. p. s.
Sídlo	M. Chlajna 23, 370 05 České Budějovice
E-mail právnické osoby	skola@waldorfcz.cz
IČO	28068769
Identifikátor	651040621
Právní forma	obecně prospěšná společnost
Zastoupená	Mgr. Milenou Vlčkovou, ředitelkou školy
Zřizovatel	Základní škola waldorfská a mateřská škola České Budějovice o. p. s., M. Chlajna 23, 370 05 České Budějovice
Místo inspekční činnosti	M. Chlajna 23, České Budějovice Hornická 40, Rudolfov
Termín inspekční činnosti	14.–16. duben 2014

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a mateřskou školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola waldorfská a mateřská škola České Budějovice o. p. s. (dále „škola“) je zřízena jako obecně prospěšná společnost s právní subjektivitou, jejími součástmi jsou základní škola (dále „ZŠ“), školní družina (dále „ŠD“), mateřská škola (dále „MŠ“)

a školní výdejna MŠ. ZŠ a ŠD jsou umístěny v pronajatých prostorách areálu ZŠ Máj II. v ulici M. Chlajna 23, České Budějovice, MŠ v pronajatém objektu v Hornické ulici v Rudolfově. Plně organizovanou základní školu navštěvovalo v době konání inspekční činnosti 174 žáků v devíti třídách, školní družinu 60 účastníků ve dvou odděleních. Počet žáků je v posledních letech stabilní s mírně vzrůstající tendencí. Ve školním roce 2013/2014 má MŠ zapsaných 30 dětí, umístěných ve dvou heterogenních třídách. Ke dni inspekce byla kapacita MŠ naplněna na 100 %. ZŠ a MŠ navštěvují žáci z města České Budějovice i jeho širšího okolí. Výuka na waldorfské škole je chápána jako prostředek rozvíjející celou osobnost dítěte nebo žáka, usiluje o rozvoj sociálních kompetencí a duchovního pohledu na svět, není zaměřena pouze na výkon.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Základní škola a školní družina

Škola poskytuje vzdělávání v souladu s platným školským zákonem, vzdělávací nabídka odpovídá podmínkám jejího zařazení do školského rejstříku. Školní vzdělávací program Waldorfská škola pro základní vzdělávání (dále „ŠVP ZV“) je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (dále „RVP ZV“). Vychází z principů waldorfské pedagogiky, reálných podmínek a možností školy, zohledňuje potřeby a možnosti žáků při dosahování cílů vzdělávání, napomáhá vytvářet příznivé vzdělávací klima. Disponibilními hodinami jsou posíleny především vyučovací předměty český jazyk, cizí jazyky, matematika, předměty kreslení forem a rukodělné činnosti. Změny a inovace ŠVP ZV jsou odůvodněné, vznikají na základě praxe a priorit rozvoje vzdělávání. Školní vzdělávací program pro školní družinu je po drobných úpravách v průběhu inspekční činnosti v souladu se školským zákonem v platném znění.

Základní škola uplatňuje rovný přístup ke vzdělávání. Pravdivě a dostupným způsobem informuje o své vzdělávací nabídce, využívá k tomu své webové stránky a tištěné materiály. V případě potřeby správně identifikuje a eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vychází z doporučení školských poradenských zařízení, poskytuje informace a poradenskou pomoc v záležitostech týkajících se vzdělávání. Ředitelka školy dodržuje všechny zákonné podmínky při přijímání k základnímu vzdělávání, povolování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu (dále „IVP“) i přestupu žáka z jiné základní školy.

Škola splňuje požadavky na odbornou a pedagogickou úroveň poskytovaného vzdělávání a školských služeb. Úroveň řízení odpovídá typu, velikosti a personálnímu složení školy. Ředitelka školy byla jmenována do své funkce od 1. 9. 2008. Splňuje předpoklady pro výkon funkce a plní právní povinnosti vyplývající ze školského zákona, absolvovala kvalifikační studium pro ředitele škol. Rozdělení kompetencí a odpovědnosti v řízení školy jsou vymezeny organizačním řádem školy a systémem vnitřních norem. Jednotlivé součásti školy pracují samostatně v rozsahu kompetencí stanovených v pracovních náplních vedoucích pracovníků. Poradními a samosprávnými orgány ředitelky školy jsou kolegium školy (plní také funkci pedagogické rady), interní kolegium, kruh vedení, kruh rodičů, školská rada, dále zakladatelé, správní rada a dozorčí rada. V této organizační struktuře, která nemá vertikální hierarchii, jsou stanoveny přesné kompetence jednotlivých orgánů a funkcí. Na řízení a chodu celého subjektu se tak prostřednictvím těchto orgánů podílejí všichni zainteresovaní účastníci vzdělávání. Řízení školy je velmi demokratické a umožňuje efektivní naplňování strategických cílů. Dokumentace školy je vedena průkazně, zachycuje průběh vzdělávání a podporuje realizaci ŠVP ZV. Škola pravidelně vykazuje pravdivé statistické údaje a vydává výroční zprávy o své činnosti.

Organizační struktura podporuje aktuální potřeby a strategické záměry rozvoje školy, ve vnitřních normách (školní řád ZŠ a vnitřní řád ŠD) jsou dobře popsána práva a povinnosti všech účastníků vzdělávání, jejich dodržování se pravidelně monitoruje a vyhodnocuje v kolegiu školy.

Systém plánování vychází z koncepce rozvoje školy pro období 2010 – 2015 zpracované ředitelkou školy ve spolupráci s pedagogickými pracovníky. Vedení školy dále zpracovává roční, měsíční a týdenní plány, plán kontrolní a hospitační činnosti. Jedenkrát týdně se konají pravidelné pedagogické konference za přítomnosti všech pedagogických pracovníků, kde jsou řešeny jak pedagogické, tak provozní záležitosti. Vedení školy provádí kontroly výchovně vzdělávacího procesu, pravidelné kontroly hospodaření a provozu školy. Hospitační činností se zabývá ředitelka školy a její zástupci dle plánu hospitační činnosti na příslušný školní rok. Z hospitací jsou pořizovány zápisy a provádějí se rozbory podle principů waldorfské pedagogiky, jež poskytují vyučujícím zpětnou vazbu. Velmi osvědčenou formou jsou vzájemné hospitace pedagogických pracovníků, interní a externí mentoring.

Organizace výchovného a vzdělávacího procesu se řídí provozním řádem školy, školním řádem, rozvrhem školy, rozpisem epoch v 1. – 9. ročníku, ročním plánem školy. Ředitelka organizuje vzdělávání podle zásad waldorfské pedagogiky a podle ŠVP ZV. Počet týdenních vyučovacích hodin, hodinové dotace v jednotlivých předmětech i počet vyučovacích hodin za celý vzdělávací cyklus jsou dodrženy. Začátek a konec vyučování, přestávky a rozvrhy hodin odpovídají platné legislativě. V metodách, jimiž učitelé waldorfských škol uvádějí své žáky do učiva, hraje důležitou roli obraz, rytmus a pohyb. Vyučování tzv. epochových předmětů se realizuje jako hlavní vyučování. Tyto epochy jsou vyučovány jako dvouhodinový (110 minut) vyučovací blok, který se vnitřně dělí na část rytmickou, vyučovací a vyprávěcí. Po dobu 2 až 4 týdnů při něm učitel rozvíjí jedno dané téma (např. matematické operace, stavba domu, dějiny Řecka), přičemž je snaha o prolínání tohoto tématu do dalších výukových dovedností. Další předměty (cizí jazyky, tělesná, pracovní, výtvarná a hudební výchova aj.) se vyučují v klasických vyučovacích hodinách (45 minut). Ve škole nejsou ve většině případů používány učebnice, jejich roli plní materiály, které si učitel sám nebo ve spolupráci s kolegy vybírá nebo vytváří. V průběhu školní docházky provází žáky jeden třídní učitel co nejdéle. Ten vyučuje všechny nebo většinu epochových předmětů ve své třídě. Učitelé se snaží o rozvinutí všech vloh svých žáků do té míry, aby byli v dospělosti schopni vlastní orientace, samostatného, odpovědného a sociálně pozitivně zaměřeného jednání a myšlení.

V každém školním roce dále probíhá mnoho akcí – projekty, slavnosti při příležitosti křesťanských svátků, jarmarky a další akce, při kterých se rodiče, děti a učitelé vzájemně setkávají a blíže poznávají. Jednotlivé třídy jezdí také na výlety, školy v přírodě, lyžařský výcvik atd. Pravidelnou součástí výuky představují i exkurze.

Personální podmínky umožňují naplňovat cíle vzdělávání. V ZŠ pracuje 28 pedagogických pracovníků. Pedagogický sbor pracuje v tomto složení: ředitelka školy, zástupce ředitelky, třídní učitelé, učitelé, vychovatelé školní družiny a asistenti pedagoga. Tři pedagogičtí pracovníci nespĺňují potřebnou kvalifikaci a plánují, že potřebné studium zahájí. Jeden asistent pedagoga si v současné době již pedagogické vzdělání doplňuje. Mezi pedagogy jsou dva vyučující do 3 let praxe, kteří jsou vedeni zkušenými kolegy (uvádějící učitelé). Pedagogičtí pracovníci školy příkladně spolupracují, patrné je pozitivní klima založené na dobrých mezilidských vztazích, na respektu a toleranci, ochotě spolupracovat a plnit pracovní povinnosti. Klíčové pro naplnění ŠVP ZV je působení třídních učitelů, kteří vyučují zejména v hlavním vyučování a ve většině předmětů vedou svoji třídu několik let.

Ve škole pracuje výchovný poradce pro koordinaci práce s žáky se vzdělávacími a výchovnými problémy a pro pomoc žákům při volbě povolání. Další odborný růst učitelů je podmínkou pro působení učitele na waldorfské škole. Každý rok se učitelé zúčastňují pravidelných učitelských seminářů organizovaných Asociací waldorfských škol ČR určených pro třídní a odborné učitele, ale i řady dalších kurzů, které se zabývají waldorfskou pedagogikou v širším kontextu s lidskou kulturou a kulturním dědictvím. Školu pravidelně navštěvují odborní mentoři ze zahraničí, kteří během týdenního pobytu přednášejí, hospitují a napomáhají profesnímu růstu jednotlivých učitelů i celé školy. Přínosem pro zajištění kvality vzdělávání žáků v ZŠ jsou vzájemné hospitace a velmi časté aktivity dalšího vzdělávání, které jsou vedením školy podporovány a jsou realizovány na základě potřeb školy, naplňování ŠVP ZV a zájmu pedagogů. Pro realizaci permanentního vzdělávání pedagogických pracovníků slouží každý týden pořádané konference pedagogů. Škola umožňuje mobilitu pedagogických pracovníků v rámci spolupráce s partnerskými školami v České republice i v zahraničí (Německo).

Škola vytváří bezpečné prostředí pro vzdělávání. Žáci jsou se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví prokazatelně seznamováni. Poučení o těchto zásadách je součástí školního řádu. Škola pečlivě vede knihu úrazů a záznamy o úrazech, nad žáky zajišťuje dohled. V pronajatých prostorách má škola k dispozici kmenové učebny waldorfských tříd, prostory pro uložení pomůcek a kabinety pro učitele, sborovnu využívanou jako učebnu pro dělenou výuku, prostory na chodbě pro pohybové aktivity a zájmovou činnost. Škola využívá v rámci pronájmu tělocvičnu, dílny, cvičnou kuchyňku, školní pozemek a pro činnost ŠD dvě místnosti. Stravování je zajištěno ve školní jídelně ZŠ Máj II.

Škola je vybavena vhodnými pomůckami a literaturou potřebnou k realizaci ŠVP ZV. Na obnově a rozvoji vybavení a prostor se vlastní aktivitou podílejí učitelé, žáci i rodiče. V poslední době škola zkvalitnila své materiální podmínky (nový žákovský nábytek, mobilní počítačová učebna, dataprojektor). Další vzdělávací aktivity realizuje škola i v jiných prostorách, např. v rámci projektů na farmě nebo výuku kovotepectví v soukromé dílně. V oblasti materiálních podmínek je ještě prostor pro další rozvoj.

Velmi dobrá spolupráce školy s partnery přispívá k rozvoji školy a zkvalitnění vzdělávání. Spolupráce se školskou radou je funkční. Ředitelka plní povinnosti k ní dané školským zákonem. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků je nedílnou součástí zásad waldorfské pedagogiky a svou četností a intenzitou je příkladem dobré praxe. V rámci spolupráce s waldorfskými školami se žáci zúčastňují pravidelně přehlídek a Olympijských her waldorfských škol. Zahraniční spolupráce probíhá s německou školou v Prien am Chiemsee. Při přechodu žáků na vyšší stupeň vzdělávání je přínosná aktivní spolupráce s úřadem práce a středními školami. Škola umožňuje hospitace studentům Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity.

Mateřské školy

Děti mateřské školy jsou vzdělávány podle školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále „ŠVP PV“). Předškolní vzdělávání vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále „RVP PV“) a ze Vzdělávacího programu waldorfské mateřské školy. ŠVP PV s názvem „Waldorfská mateřská škola“ je vypracován v požadované struktuře a je plně v souladu se zásadami RVP PV. Je otevřeným dokumentem umožňujícím další rozvoj školy a zkvalitnění vzdělávání. Vzdělávací obsah je zpracován formou integrovaných bloků, směřuje k podpoře klíčových kompetencí. Na ŠVP PV navazují zpracované třídní vzdělávací programy (dále jen TVP), jejichž součástí jsou Konkretizované očekávané výstupy RVP PV.

Škola uplatňuje rovný přístup ke vzdělání, pravdivě informuje o vzdělávací nabídce MŠ. Při správním řízení postupuje v souladu s platnými předpisy, přijímá děti podle stanovených kritérií. Zájem rodičů o umístění do MŠ má vzrůstající tendenci.

Vedoucí učitelka splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon své funkce. Řádně plní povinnosti vyplývající z její pracovní náplně, vede povinnou dokumentaci. Velmi úzce spolupracuje s ředitelkou právního subjektu. Vedoucí učitelka vytváří v MŠ pozitivní klima, které je založeno na partnerských vztazích, vzájemné pomoci a spolupráci. Podporuje spoluúčast všech zaměstnanců na řízení MŠ. Učitelkám dává dostatečný prostor k realizaci vlastních nápadů. Ke zkvalitnění práce pedagogických pracovníků přispívají pravidelné konference. Všichni zaměstnanci podporují dobré jméno školy a jejich úsilí směřuje ke spokojenosti dětí i rodičů. V MŠ pracují dvě učitelky s požadovanou odborností a dvě nekvalifikované pedagogické pracovníce, které si v letošním školním roce podaly přihlášky na Pedagogickou fakultu Jihočeské univerzity, aby kvalifikaci pro předškolní vzdělávání získaly. Waldorfský seminář pro předškolní pedagogiku studují v současné době tři učitelky. Ředitelka právního subjektu i vedoucí učitelka vytvářejí pro všechny zaměstnance podmínky pro další systematické vzdělávání.

Organizace vzdělávání hodnocena podle školského zákona je plně v souladu. Provoz je stanoven od 6:45 do 16:30 hodin na základě požadavků rodičů. Časový rozvrh jednotlivých činností vyplývá z principů waldorfské pedagogiky. Počet dětí odpovídá právním předpisům. Pracovní doba je organizována tak, aby byla při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče i bezpečnost dětí.

Prioritou MŠ je vytváření dobrých partnerských vztahů s rodiči. Ti jsou při každodenních rozhovorech s učitelkami informováni o pokrocích dětí v jejich rozvoji i učení. MŠ pořádá jednou za měsíc pro rodiče schůzky, kde je jim nabízen poradenský servis v otázkách výchovy a vzdělávání, seznamují se s realizací jednotlivých témat TVP a mají možnost diskutovat o konkrétních problémech. Pro usnadnění vstupu do MŠ je zákonným zástupcům nově přichozích dětí nabídnut adaptační program. Rodiče se aktivně zapojují do dění MŠ. Pomáhají s výzdobou tříd i úpravou zahrady. Při pravidelných slavnostech se zapojují do jejich organizace i realizace. Věcné dary (přírodní materiály, květiny, ručně vyrobené hračky) přispívají ke zkvalitnění materiálních podmínek MŠ. Někteří rodiče nabízejí doplňkové aktivity (práce s vlnou, keramika). Ve spolupráci s odborníky funguje v MŠ muzikoterapie i canisterapie.

MŠ průběžně spolupracuje se ZŠ. Při společných konferencích plánují učitelky vzájemná setkání i společné akce. Žáci ze ZŠ v rámci výuky připravují pro děti velké množství aktivit (pečení chleba, výroba stolu, „pasování školáků“, nacvičování divadelních představení) a v rámci pěstiteckých prací upravují zahradu MŠ. Velmi úzká spolupráce pedagogů obou stupňů vzdělávání přispívá k nenásilné adaptaci dětí na školní prostředí.

K obohacování předškolního vzdělávání přispívá i spolupráce s ostatními institucemi (Waldorfská iniciativa – Klub rodičů, Sdružení přátel Rudolfova). MŠ využívá nabídky klinického logopeda, pedagogicko-psychologických poraden i Asociace pomáhající lidem s autismem (APLA). Vzájemnými návštěvami prohlubuje waldorfská MŠ spolupráci s MŠ Rudolfov. Na veřejnosti se MŠ prezentuje při slavnostech konaných o víkendech a na webových stránkách.

Materiální podmínky MŠ jsou na odpovídající úrovni. Prostory obou tříd vyhovují méně početné dětské skupině. Stabilní ložnice v prvním patře skýtá dětem klid a soukromí při odpočinku. Celkově je prostředí MŠ velmi estetické, vyzdobené pracemi dětí, učitelek i rodičů. Dřevěný nábytek vychází z potřeb a principů waldorfské pedagogiky. Roční stůl

svým obsahem připomíná dění v přírodě. Pro vzdělávací aktivity jsou využívány přírodní materiály (dřevo, ovčí rouno, hedvábí, včelí vosk, přírodniny). K podpoře polytechnické výchovy slouží truhlářský ponk se skutečným náradím a nástroji. Hračky jsou převážně ručně vyráběné. Jsou umístěny tak, aby s nimi děti mohly podle potřeby a volby manipulovat. Podporují jejich fantazii, tvořivost i spolupráci. Pomůcek na hudební a výtvarné činnosti má MŠ dostatek. Jsou vybírány tak, aby vycházely z požadavků waldorfské pedagogiky. Dostatek didaktických pomůcek se vyznačuje vysokou kvalitou a odpovídá současným trendům alternativního vzdělávání. Pomáhá naplňovat očekávané výstupy ŠVP PV. Také metodický materiál pro pedagogy je průběžně doplňován aktuálními tituly, týkajícími se předškolní i waldorfské pedagogiky.

K pohybovým i tělovýchovným aktivitám slouží členitá zahrada navazující na budovu MŠ. Poskytuje dětem příležitosti k pozorování a zkoumání živé i neživé přírody. Je vybavena dřevěnými zahradními prvky, pecí, altánem a domečkem k individuálním i skupinovým aktivitám. Členitý terén slouží také k sezonním činnostem. Zahrada je pravidelně revidována.

Finanční podmínky školy byly hodnoceny za poslední dva uzavřené kalendářní roky. V těchto letech hospodařila škola především s dotací poskytnutou ze státního rozpočtu na výdaje na výchovu a vzdělávání a běžný provoz posílenou o finanční prostředky z rozvojového programu MŠMT určeného na financování asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním postižením. Z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu je spolufinancovaný projekt s názvem „ZŠW ČB – škola pro srdce, hlavu i ruce“ určený na roky 2012 až 2015. Tento projekt umožňuje škole inovovat a zkvalitnit výuku prostřednictvím ICT, rozvíjet výuku cizích jazyků a přírodovědnou gramotnost a jejím pedagogickým pracovníkům absolvovat příslušné vzdělávací kurzy. Další důležité zdroje představovaly peníze přijaté od zákonných zástupců žáků na školné, zájmové kroužky, kurzy (např. lyžařský, cyklistický, zahraniční), věcnou režii stravování, stravné za přesnídávky a svačiny v mateřské škole a na členský příspěvek Asociace waldorfských škol. Financování potřeb školy bylo podpořeno finančními dary, ať už účelovými či neúčelovými. Hospodaření školy ve sledovaných letech skončilo s mírně kladnými hospodářskými výsledky. Všechny výše uvedené disponibilní finanční zdroje umožnily škole realizaci školních vzdělávacích programů.

Rovný přístup při přijímání ke vzdělávání, při zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce v průběhu vzdělávání i školní poradenství jsou na požadované úrovni. Podmínky materiální, finanční a personální umožňující škole realizovat školní vzdělávací programy na požadované úrovni. Oblast řízení školy a partnerství se zákonnými zástupci jsou příkladem dobré praxe.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Základní škola a školní družina

ŠVP ZV je ve svých cílech v souladu s principy moderního všeobecného vzdělávání a ztotožňuje se ve svých zásadách s progresivními pedagogickými trendy současnosti. Vzdělávací cíle vycházejí z hlavního předpokladu své koncepce, kterým je celostní osobnostní rozvoj žáka. Učitel každodenně svou tvořivou činností uvádí do souladu nároky školního vzdělávacího programu s možnostmi vyučovaných žáků. Výuka je založena na zákonitosti vývojových kroků žáka, proměn a rozvoje jeho vztahu ke světu a jeho schopnosti učit se. Učební plán, metody a obsahy výuky jsou přizpůsobeny tomuto vývoji. Důležitým cílem výuky a výchovy žáka je jeho všestranný rozvoj v naukových,

praktických i uměleckých oborech – v učebním plánu waldorfské školy jsou proto zastoupena všechna tato hlediska. Schopnosti a nadání žáků se velmi odlišují, a proto jsou vedle tradičních předmětů zařazeny také předměty nebo oblasti jako je eurytmie, kreslení forem nebo rukodělné činnosti. Tato rozmanitost nabídky umožňuje každému dítěti najít pro sebe v učebním plánu něco, v čem bude mít šanci vyniknout – stírají se tak rozdíly mezi méně a více nadanými nebo zručnými.

Metodika vyučování a učení v každé epoše či hodině byla založena na rytmickém sledu 3 fází: na poznání (prožívání, pozorování, experimentování), na porozumění (rozpomínání, popisu, charakterizování, zaznamenávání) a na zvládnutí obsahu (zpracování, analýza, abstrakce, zobecnění).

V hospitovaných hodinách jsou učební plány podle schváleného ŠVP ZV naplňovány volbou vhodných a pestrých vyučovacích metod. Také promyšlené střídání forem přispívá k aktivnímu zapojení většiny žáků do vyučování. Vyučující aktivizují žáky pro objevování nových poznatků a vedou je k hledání souvislostí prostřednictvím vlastního prožitku a vzájemné spolupráce. Soustředění a zklidnění podporují rytmizací za pomoci deklamování básní, jazykolamů, zpěvem písní. Obsahově byly hodiny velmi dobře připravené, v návaznosti na ŠVP ZV a směrem k očekávaným výstupům a kompetencím. Ve větší míře byli žáci vedeni k logickému myšlení, k vyvozování vztahů a souvislostí, podporování v samostatnosti a rozvíjení komunikace. Zavedené rituály ranních průpovědí probouzely u žáků zájem; měly současně charakter podpůrného řečového cvičení a vnímání melodie jazyka. Ve sledovaných hodinách byly využívány pestré formy práce (frontální i kooperativní výuka, samostatná práce), uplatňovaly se metody motivující a aktivizující. Bylo podporováno prožitkové učení. Výuka probíhala v demokratickém prostředí, žáci pracovali v klidné a příjemné atmosféře, respektovali pravidla práce, měli zažité pracovní návyky. Náležitá pozornost byla věnována integrovaným žákům v souladu s jejich individuálními vzdělávacími plány, v některých případech za přítomnosti asistenta pedagoga. Učitelé téměř v každé hodině zadávali domácí úkoly a na zpracované úkoly z domácí přípravy v hodinách navazovali. Učivo bylo důkladně opakováno a upevňováno, bylo většinou spojeno s životní praxí nebo situacemi a souviselo s ostatními předměty. Důležitým momentem ve výuce je též vlastní tvorba a příprava učebních pomůcek a učebních materiálů ze strany učitelů, případně ve spolupráci s žáky. Každý žák si vytváří pod vedením učitele vlastní učební text ve formě tzv. epochového sešitu. Záznamy v něm jsou přehledem probraného učiva, a proto je formě i obsahu epochových sešitů věnována velká pozornost už od první třídy. Při tvorbě sešitů se žáci učí pracovat s estetickou úpravou textu a postupem času si též procvičují schopnost vhodného využití nejrůznějších slohových útvarů. V hospitovaných hodinách bylo patrné důsledné vedení učitele, které výsledně směřuje k samostatnému zpracování učiva ze strany žáků. Hodnocení výkonů žáků v průběhu sledované výuky bylo odůvodněné a byla patrná snaha využívat hlavně jeho motivační funkci. V jednotlivých hodinách se systematicky projevovala sebereflexe, sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků. V oblasti Jazyk a jazyková komunikace byl kladen důraz především na formu mluveného a psaného projevu. Žáci se učili pozorně naslouchat a výstižně a zřetelně formulovat myšlenky. Po zvládnutí písma se žáci učí číst s porozuměním, vyhledávat a zpracovávat patřičné informace, aby pak sami mohli srozumitelně formulovat shrnutí učiva. Žáci byli vedeni nejen k formální a stylistické správnosti, ale i k tvůrčí práci s jazykem a k obsahové bohatosti a autenticitě. V cizích jazycích dosahují žáci výborných výsledků.

Všechny hospitované hodiny byly dobře strukturované v duchu waldorfské pedagogiky. Žáci byli vedeni k vyvozování nových poznatků na základě již získaných znalostí a vlastního úsudku. Frontální výuka byla prokládána samostatnou prací žáků a vhodnými

činnostmi ve skupinách většinou ve formě didaktických her, jejichž cílem bylo důkladné procvičení a upevnění učiva. Pro průběh vzdělávání bylo charakteristické velmi příjemné a vstřícné klima. Vyučující ve větší míře uplatňovali střídání metod a forem práce, v průběhu výuky kladli důraz na aktivitu žáků. Většinou dbali na dodržování nastavených pravidel. Žáci byli účelně vedeni k rozvíjení komunikativních dovedností, patrná byla snaha o diferencovaný a individualizovaný přístup vzhledem k odlišným schopnostem žáků. Všechny funkční gramotnosti byly úspěšně rozvíjeny, především gramotnost čtenářská. Celkově výuka podporuje rozvoj klíčových kompetencí a je zcela v souladu se strategiemi učení obsaženými ve ŠVP ZV.

Při realizaci vzdělávacího programu školy jsou žáci podporováni v rozvoji vědomostí, dovedností a postojů ve všech základních funkčních gramotnostech. Podpora rozvoje sociální gramotnosti prolíná účelně celým vzdělávacím procesem. Rozvíjení postojů v sociální gramotnosti u žáků je věnována pozornost začleňováním kooperativních činností do výuky a upevňováním vztahů mezi žáky, ohleduplným a taktním vnímáním odlišností některých spolužáků. Přírodovědná gramotnost spolu s environmentální výchovou je začleněna do vzdělávacích dokumentů jako integrální součást vybraných, zejména přírodovědných předmětů. Žáci jsou vedeni k rozvoji přírodovědné gramotnosti opakováním základních přírodovědných poznatků v různých předmětech a v souvislostech s osobní zkušeností.

Žáci ZŠ se ve výuce i mimo ni účastní mnoha projektů, v rámci volnočasových aktivit jsou jim nabízeny zájmové kroužky s rozmanitým zaměřením. Spolu s vyučujícími o těchto akcích informují veřejnost. Škola pro žáky pořádá besedy, exkurze, výlety apod. Zapojení žáků do všech těchto činností má příznivý vliv na jejich všestranný rozvoj.

ŠD je základním článkem výchovy mimo vyučování, není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, napomáhá uspokojovat a rozvíjet jejich kulturní potřeby a rozmanité zájmy.

Mateřská škola

Z hospitační činnosti a ze studia třídní dokumentace je patrné, že je ŠVP PV v praxi naplňován. Spontánní i řízené aktivity byly zcela vyvážené. Vzdělávací činnosti vycházely nejen z nabídky tematických celků, ale i z prožitků dětí a přirozeně vzniklých situací, na které učitelky flexibilně reagovaly.

Hospitovány byly spontánní i řízené činnosti a pobyt venku. Učitelky připravily zajímavou vzdělávací nabídku, doplněnou vhodnou motivací a pomůckami. Spontánní činnosti v obou třídách probíhaly ve velmi příznivé atmosféře, kdy měly děti na výběr dostatek hraček i pomůcek z přírodních materiálů a čas hru rozvinout i dokončit. Skupinové aktivity vedly k rozvoji tvořivosti, spolupráce a komunikace (stavby domů a cesty). Samostatná práce dětí se zaměřovala na procvičení jemné motoriky ruky, rozvoj smyslového vnímání a myšlenkových operací (kresba voskovými bloky, tkaní, hra na hudební nástroje). Heterogenní charakter obou tříd vedl k podpoře sociální gramotnosti. Spontánní sociální učení bylo založené na principu přirozené nápodoby a vzájemné pomoci. Jsou respektována pravidla vzájemného soužití. Při všech aktivitách během dne děti provázelo opakování známých textů písniček, básniček a říkadel.

Pravidelný rituál před svačinou vedl ke zklidnění dětí a uvědomění si důležitosti společného stolování. Ranní kruh byl v obou třídách motivován příběhy zaměřenými

na rozvoj morálních hodnot. Učitelky cíleně rozvíjely u dětí schopnost naslouchat i vyjádřit své myšlenky. Řízené činnosti vycházely z tématu vztahujícího se aktuálně k Velikonocům a byly zaměřeny na práci s potravinami. Promyšlená organizace a vhodná motivace vedla k dlouhodobému udržení pozornosti i mladších dětí. Učitelky uplatnily metodu prožitkového a kooperativního učení. Děti jsou vedeny k sebehodnocení.

Pohybové aktivity byly zařazeny, vzhledem k omezenému prostoru tříd, až na zahradě. Děti překonávaly přirozené překážky, využívaly členitý terén. Učitelky zařadily činnosti s míčem i pohybovou hru. Během pobytu venku byla dodržena bezpečnost dětí. Další pravidelnou aktivitou v každodenním režimu je pohádka. Poslech čteného textu byl spojen se zklidněním dětí, soustředěností, vnímáním zvukových podnětů. V odpoledních hodinách po krátkém odpočinku je každodenně zařazena tvořivá aktivita pro děti v posledním roce předškolní docházky.

MŠ podporuje velmi dobře rozvoj funkčních gramotností. Integrované vzdělávání naplňuje každodenně rozvoj předmatematické gramotnosti (orientace na ploše i v prostoru, porovnávání, přiřazování, určování geometrických tvarů), předčtenářské gramotnosti (opakování textů, rozvoj komunikace, poslech čteného i vyprávěného textu), přírodovědné gramotnosti (dlouhodobé vycházky, pobyt venku). Rozvoj počítačové gramotnosti MŠ nepropaguje. V obou třídách jsou ve spolupráci s rodiči zařazována individuální preventivní logopedická cvičení zajištěná učitelkami MŠ.

MŠ podporuje výchovu ke zdraví a zdravému životnímu stylu. Děti jsou vedeny k dodržování hygienických zásad, mají dostatek pohybových aktivit. Strava je vyvážená, doplněna nabídkou ovoce a zeleniny. Po celý den je dětem k dispozici pitný režim. Rituály před jídlem vedou děti k rozvoji prosociálních činností, vedou ke zklidnění a sounáležitosti. Učitelky dbají na rozvoj samostatnosti v sebeobsluze a při vytváření hygienických návyků. Při obědě i svačinách je kladen důraz na dodržování zásad správného stolování a na estetické prostředí třídy.

Školní vzdělávací programy jsou v souladu se závaznými dokumenty MŠMT. Organizace a průběh vzdělávání ve vztahu k naplňování školních vzdělávacích programů jsou příkladem dobré praxe. Účinná podpora rozvoje osobnosti žáků a funkčních gramotností žáků je na požadované úrovni. Podpora rozvoje sociální gramotnosti je na vynikající úrovni.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Základní škola a školní družina

Pravidelné hodnocení, výsledky a dosažená úroveň vzdělávání žáků se uskutečňuje v souladu se vzdělávacími programy. Ve škole je uplatňováno slovní hodnocení, je používáno tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, kterého dosáhl ve vztahu k očekávaným výstupům. Toto hodnocení vystihuje pokrok v úrovni vzdělávání žáka za sledované období, zahrnuje i souvislosti, které mají vliv na jeho výkon. Principem hodnocení waldorfské pedagogiky je sledování rozvoje jednotlivce, a proto se škola neúčastní např. celostátních srovnávacích testů. Pravidelná účast je na Olympiádě waldorfských škol a divadelních přehlídkách. Výsledky vzdělávání jsou však systematicky sledovány a analyzovány s důrazem na individuální pokrok žáka. O výsledcích vzdělávání svých dětí jsou rodiče pravidelně informováni. Mohou si také domluvit osobní konzultaci s třídním učitelem v rámci konzultačních hodin i mimo ně. Rodiče dále hojně využívají ke komunikaci telefon či mailovou poštu. Vysvědčení na konci školního roku má formu slovního hodnocení, které charakterizuje všechny přednosti i nedostatky žáka, jeho

pokroky i obtíže v uplynulém školním roce. V 8. a 9. ročníku je žákům a rodičům předloženo pomocné známkové hodnocení. Waldorfská pedagogika chápe hodnocení jako prostředek k podnícení dalšího rozvoje a seberozvoje žáka. Pravidelně probíhá prezentace ročníkových prací od prakticky laděných až po zajímavé teoretické studie.

Mateřská škola

MŠ celkově podporuje všestranný osobnostní rozvoj dětí. Z celkového počtu 13 předškolních dětí není identifikován žádný odklad školní docházky. V obou třídách je prováděna individuální diagnostika dětí a jsou zaznamenány pokroky v jejich rozvoji a učení. Při konferencích jsou podrobně hodnocena týdenní vzdělávací témata. Na základě dílčích záznamů vytváří vedoucí učitelka jednou ročně hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. MŠ průběžně sleduje úspěšnost dětí při přechodu na vyšší stupeň vzdělávání.

Hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků ve vztahu ke vzdělávacím programům má požadovanou úroveň.

Závěry

Silné stránky:

- *Řízení školy a partnerství - týmová spolupráce pedagogických pracovníků školy a intenzivní komunikace se zákonnými zástupci dětí a žáků kladně ovlivňují průběh vzdělávání.*
- *Účinná podpora rozvoje osobnosti žáků - velmi dobrý vztah učitelů k žákům, příjemné klima ve třídách a struktura výuky vytvářejí vhodné podmínky pro vzdělávání. Vynikající výsledky v cizích jazycích. Vedení žáků k zážitkům toho, jak věci fungují a k jejich samostatnému poznávání, napomáhá získávání potřebných kompetencí a podporuje rozvoj gramotností.*
- *Systematické a průběžné hodnocení individuálních výsledků vzdělávání žáků, zejména individuálního pokroku, prezentace výsledků*
- *Kvalitní úroveň předškolního vzdělávání všestranně rozvíjí osobnost dětí, vytváří velmi dobré předpoklady pro jejich další vzdělávání: rozvoj přírodovědné gramotnosti, podpora sociální gramotnosti, prosociálních činností, příkladná spolupráce se zákonnými zástupci, velmi pozitivní klima, vysoké osobní nasazení pedagogických pracovníků*

Příležitosti pro další rozvoj:

- *Další materiální rozvoj - vybavování školy učebnicemi, knihami, učebními pomůckami; rozvoj zahrady MŠ*
- *Doplnění kvalifikačních předpokladů pedagogických pracovníků*

Zhodnocení vývoje školy:

- *Od minulé školní inspekce je základní škola plně organizovaná. Základní škola má nyní možnost využívat sportoviště a tělocvičnu MŠ Máj II. a stravovat se v místě výuky. Prioritou je pro školu zlepšování vybavení učebními pomůckami.*
- *Na základě přání rodičů byla založena MŠ jako odloučené pracoviště. Činnost MŠ byla zahájena v roce 2009. MŠ byla celkově vybavena nábytkem a potřebnými pomůckami, zahrada MŠ byla revitalizována a doplněna zahradními prvky.*

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Koncepce rozvoje školy 2010 – 2015 ze srpna 2010
2. Třídní výkazy 2013/2014 – I. – IX. ročník
3. Katalogové listy
4. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ke dni kontroly
5. Rozhodnutí MŠMT č. j. 14 236/2010-21 – název právnické osoby Základní škola waldorfská a mateřská škola České Budějovice o. p. s., M. Chlajna 23; s účinností od 4. 6. 2010
6. Jmenování ředitelky školy na pracovní místo vedoucího zaměstnance ze dne 16. 7. 2008, a to od 1. 9. 2008
7. Pověření vedoucí učitelky MŠ ze dne 1. 8. 2013
8. Členský list Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska
9. Zakládací smlouva obecně prospěšné společnosti Základní škola waldorfská a mateřská škola České Budějovice o. p. s., aktuální znění k 15. 6. 2011
10. ŠVP ZV Waldorfská škola, poslední úprava od 1. 9. 2013
11. Školní řád ZŠ a vnitřní řád ŠD ze dne 30. 8. 2012
12. Výroční zprávy o činnosti školy za školní roky 2011/2012 a 2012/2013
13. Školní matrika ZŠ
14. Plán práce pro školní rok 2013/2014
15. Organizace školního roku 2013/2014
16. Plán kontrolní a hospitační činnosti 2013/2014
17. Rozvrh hodin na školní rok 2013/2014
18. Minimální preventivní program školy pro školní rok 2013/2014
19. Vyhodnocení minimálního preventivního programu za školní rok 2012/2013
20. Plán výchovného poradenství na školní rok 2013/2014
21. Individuální vzdělávací plány, podklady k integraci
22. Doklady o odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků ZŠ, ŠD a MŠ
23. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2013/2014
24. Doklady o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
25. Zápisy z pedagogických rad
26. Zápisy z pedagogických konferencí

27. Kniha úrazů vedená od 1. 9. 2009, včetně záznamů o úrazech
28. Školní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro školní rok 2013/2014
29. Školní matrika MŠ vedená v listinné podobě
30. Dokumenty týkající se správního rozhodnutí MŠ
31. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání platný od 1. 9. 2009, aktualizován 1. 9. 2013
32. Třídní knihy dvou tříd MŠ ve školním roce 2013/2014
33. Školní řád MŠ, platný od 1. 3. 2014
34. Záznamy z hospitační a kontrolní činnosti
35. Záznamy z pedagogických rad MŠ
36. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání MŠ ve školním roce 2013/2014
37. Účetní závěrka za rok 2012 a 2013
38. Hlavní kniha za roky 2012 a 2013
39. Smlouvy o poskytnutí základní a zvýšené dotace ze státního rozpočtu na školní roky 2011/2012 až 2013/2014
40. Dotační dopisy – avíza o poskytnutí finančních prostředků na financování rozvojového programu „Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením v soukromých školách“
41. Rozhodnutí o poskytnutí dotace na projekt „ZŠW ČB – škola pro srdce, hlavu i ruce“ ze dne 11. 10. 2012
42. Finanční vypořádání dotací poskytnutých soukromým školám, předškolním a školským zařízením za roky 2012 a 2013
43. Rozbory hospodaření za roky 2012 a 2013

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitel školy/školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Dukelská 23, 370 21 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.c@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Jihočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Bc. Jana Cipínová, školní inspektorka J. Cipínová v. r.

Ing. Jana Fišerová, školní inspektorka J. Fišerová v. r.

Mgr. Jana Novotná, školní inspektorka J. Novotná v. r.

Mgr. Dana Machová, školní inspektorka D. Machová v. r.

Bc. Marie Řežábková, kontrolní pracovnice M. Řežábková v. r.

Bc. Jiřina Svobodová, kontrolní pracovnice J. Svobodová v. r.

V Českých Budějovicích dne 7. května 2014

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Milena Vlčková, ředitelka školy M. Vlčková v. r.

V Českých Budějovicích dne 19. 5. 2014

Připomínky ředitele školy/školského zařízení

12. 6. 2014

Připomínky nebyly podány.